

Anders

Ja

D66 Utrecht

Verkiezingsprogramma 2010-2014

De stilstand voorbij

Anders

Ja

D66

Voorwoord Alexander Pechtold: Anders Ja D66

Ik ben blij dat u dit verkiezingsprogramma leest. Dat u de tijd en moeite neemt om u te verdiepen in de ambities, plannen en ideeën van D66. Graag maak ik van deze mogelijkheid gebruik om onze prioriteiten met u te delen. Toe te lichten waarop wij in de komende periode onze energie gaan richten.

D66 kiest voor vernieuwing omdat het nodig is. Nederland is een mooi en welvarend land. Maar ook een land dat heeft stilgestaan, terwijl de wereld veranderde. Een land dat belangrijke beslissingen te lang voor zich uitgeschoven heeft. Een land dat vraagt om verandering. Om een nieuw perspectief, een stip aan de horizon. Niet angstig voor de toekomst, maar optimistisch. Vol vertrouwen in de eigen kracht van mensen.

Wij durven te kiezen, en inderdaad, daarmee zetten wij ons af tegen het grijze gemiddelde en de huidige politiek van stilstand. Wij hebben een alternatief, een eigen ambitieuze vernieuwingsagenda. Een agenda om Nederland een voortrekker en baanbreker in de 21e eeuw te maken. Een agenda waarmee wij volmondig 'Ja' zeggen tegen de uitdagingen en kansen van morgen.

We moeten zorgen dat werknemers flexibel en weerbaar worden. Dat ook starters een huis kunnen kopen. Echt werk maken van kennis en innovatie. En van de doorbraak naar een duurzame economie. Met een overheid die zijn beperkingen kent, maar doet wat zij belooft. In een samenleving gericht op ruimte voor individuele ontplooiing. Die mensen niet verdeelt maar helpt emanciperen. Net als D66 verschillen tussen mensen positief waardeert, omdat ze veerkracht en creativiteit brengen.

In maart kunt u uw stem weer laten horen. Dan kunt u kiezen voor vernieuwing. Dan bepaalt u hoe uw gemeente er uit gaat zien. Daar moet de verandering beginnen. Dicht bij huis. In uw gemeente, uw wijk, uw straat. Want na meer dan 10 jaar ervaring in de lokale politiek als gemeenteraadslid, wethouder en burgemeester, weet ik dat de meeste van uw ergernissen en ongemakken daar worden opgelost. Ook in uw gemeente staan gemotiveerde en deskundige D66-kandidaten klaar om vol optimisme de verandering vorm te geven. In dit verkiezingsprogramma vindt u onze voorstellen daarvoor, passend in onze vernieuwingsagenda. Met 5 kernpunten: werken, kennis, duurzaamheid, wonen en kwaliteit van de overheid.

Stilstaan of hervormen: werken in de 21e eeuw

In economisch zwaar weer moet de vernieuwing beginnen op de arbeidsmarkt. D66 is overtuigd van de kracht en vindingrijkheid van mensen en bedrijven. Ook in de crisis waarin wij nu verkeren, zal die kracht de economische ommekeer moeten drijven. De overheid moet voorwaarden scheppen en barrières voor mensen wegnemen. Niet doen alsof mensen nog steeds hun hele leven dezelfde baan houden. Die baan is tijdelijk, uw vaardigheden blijven.

D66 wil meer flexibiliteit en persoonlijke weerbaarheid. Meer solidariteit tussen jong en oud, actief en niet-actief, insiders en outsiders. Wij pleiten voor het geleidelijk verhogen van de AOW leeftijd, voor het verhogen van de arbeidsparticipatie van oudere werknemers, outsiders en ouders, een vernieuwd ontslagrecht. Kortom: een arbeidsmarkt voor de 21e eeuw.

Anders

Ja

D66

Eindelijk werk maken van kennis en innovatie

Het belang van kennis en innovatie is glashelder. Er is veel gepraat maar weinig actie. Onze handen jeuken. Alleen het allerbeste onderzoek en onderwijs is goed genoeg. Goed onderwijs is de beste garantie voor persoonlijke, maatschappelijke en economische ontwikkeling. De basis voor een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt en alle mensen de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Wij willen tot de top behoren, niet tot de middelmaat. Dat betekent veel meer investeren. Maar ook meer vrijheid voor scholen en leraren om dat onderwijs, samen met ouders en leerlingen in te richten. Minder bureaucratie en regels van bovenaf. Meer ruimte voor ontplooiing. Meer leren, meer stimuleren, meer doorstroming en minder uitval. Daarom pakken gemeenten zwakke scholen, slechte huisvesting en schooluitval aan.

Omwenteling naar een duurzame economie en samenleving

Meer ambitie, meer durf, meer vrijheid en minder regels. Met die houding kunnen we ook de omwenteling naar een duurzame economie en samenleving maken. We zijn het verplicht aan komende generaties onze samenleving en economie te verduurzamen en klimaatverandering tegen te gaan. Nu is het moment daarvoor. De natuur in onze steden en dorpen, onze wateren en onze wereld beschermen. De ecologische 'voetafdruk' van ons land en onze generatie moet terug naar een eerlijker aandeel. Niet met symboolpolitiek, doemdenken of luchtfietsen. Maar met innoveren en stimuleren en alleen waar nodig verplichten en verbieden. Al onze creativiteit en innovatiekracht inzetten. Op duurzame technologie, groene energie, schoon wonen, werken en vervoeren.

De vastgelopen woningmarkt hervormen

Niet alleen de arbeidsmarkt, ook de woningmarkt zit op slot. Regels voor huursubsidie, bouwprocedures, hypotheekrenteaftrek en sociale woningbouw hebben de markt vast laten lopen. Wij moeten haar weer in beweging brengen. We moeten woningcoöperaties hervormen. Zij moeten goed gecontroleerde publieke organisaties zijn, zonder commerciële neventaken en avonturen. Duidelijk zijn in wat de private sector kan regelen en wat een publieke zaak is. De woningmarkt moet minder regels krijgen zodat meer en meer verschillende huizen gebouwd worden. Zodat starters ook in de steden een woning kunnen kopen.

De overheid is er voor u

Met die gedachte is D66 meer dan 40 jaar geleden opgericht. En nog steeds is deze actueel. We zien macht zonder tegenmacht. Een overheid die uitbreidt, opschuift en binnendringt. Maar niet doet wat ze belooft. Er zijn nieuwe regenten. Mensen die met regeltjes komen die uitgaan van wantrouwen in plaats van vertrouwen, die onze burgerlijke vrijheden onder druk zetten, regels die ontplooiing van mensen in de weg staan. De overheid is er voor de mensen en niet andersom. Wij willen een overheid die 'Ja' zegt en ruimte biedt voor initiatieven. En de overheid moet zekerheid bieden over het uitvoeren van haar kerntaken. Goede dienstverlening, kwaliteit in het onderwijs, goed openbaar vervoer, een leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Daarbij vindt D66 dat we zoveel mogelijk zaken zo dicht mogelijk bij de burger moeten organiseren. In gemeenten, want daar is maatwerk en verantwoording het best mogelijk.

Anders

Ja

D66

Ons perspectief op mens en maatschappij – individuen die zich ontplooiën

Onze vernieuwingsagenda sluit aan bij ons perspectief op mens en maatschappij. D66 houdt van verschillen. Mensen zijn niet gelijk, wel gelijkwaardig. Bij D66 is ieder mens er één. Niet één van velen maar uniek en waardevol. D66 waardeert juist de verschillen tussen mensen. D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. In een maatschappij die bloeit als er ruimte is voor individuele ontplooiing. Wie zichzelf kan redden moet de ruimte krijgen om eigen keuzes te maken. Wie tijdelijk een steuntje in de rug nodig heeft moet kunnen rekenen op de overheid. Krachtige individuen en hun onderlinge samenwerking zijn de bouwstenen voor solidariteit en voor samen leven; niet de overheid.

In een Nederland met nieuw optimisme kunnen we ons ook losmaken van het splijtende integratiedebat. D66 deelt u niet in. Wij denken niet in gezinnen, geslachten, generaties of geloven. U bent uzelf met eigen talenten en eigen verantwoordelijkheden. Daarom verzet D66 zich tegen een overheid of politiek die mensen vooral als onderdeel van een groep benadert, als familielid, als werknemer of als aanhanger van een bepaald geloof. U bent uniek en geen gemiddelde of stereotype. Daarom willen wij ook weg van het traditionele integratiebeleid. Vooral werken aan emancipatie. Onderwijs en arbeidsmarkt zijn daarvoor de sleutels. Natuurlijk met oog voor terechte ergernissen over overlast, onveiligheid en geweld. Die mogen niet worden geaccepteerd als cultuurverschil maar worden aangepakt door politie en justitie, zonder onderscheid. Etniciteit en achtergrond zijn geen excuus, en ook geen verwijt. Iedereen verdient gelijke kansen en gelijkheid voor de wet. En daarbij heeft de overheid wél een rol.

Vernieuwing start aan de basis – het belang van lokale verkiezingen

De vernieuwingsagenda van D66 zal niet zonder slag of stoot gerealiseerd worden. Dat doen we samen met u. Voor, tijdens en na de verkiezingen. D66 vertrouwt op de kracht van het lokaal bestuur. Voor heel veel zaken is lokaal maatwerk beter dan regels uit Den Haag. Sterk lokaal bestuur vraagt ook om vernieuwing. Krachtige gemeenten, met heldere verantwoordelijkheden en bijpassende middelen, meer inspraak en verantwoording, meer gekozen bestuurders. En kleinschalige voorzieningen, met de menselijke maat. U vindt verderop in dit verkiezingsprogramma meer over onze plannen in uw gemeente. Ik wilde deze kans gebruiken om die lokale plannen in een bredere context te plaatsen. Ook dit programma vormt een belangrijke bouwsteen in onze vernieuwingsagenda. Ik vraag u de plaatselijke D66 kandidaten dan ook te steunen en op 3 maart 2010 D66 te stemmen.

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'A. Pechtold'.

Alexander Pechtold

Fractievoorzitter D66 in de Tweede Kamer

Anders

Ja

D66

**Vertrouw op de
kracht van de
inwoners van
Utrecht**

Inleiding

D66 Utrecht is vrijzinnig, sociaal en liberaal en staat voor een pragmatisch en democratisch beleid voor de gemeente Utrecht. Dat is een hele mond vol en te abstract om meteen duidelijk te zijn. In dit programma werken we daarom concreet uit wat dat voor de toekomst van Utrecht betekent. Met Utrecht bedoelen we expliciet de gemeente Utrecht, dus de gehele stad, de dorpskernen Vleuten, De Meern en Haarzuilens en het nieuwe Leidsche Rijn als gevarieerd geheel. In de lopende tekst schetsen wij onze visie op Utrecht in de 21e eeuw. Wie zijn de Utrechters van nu en later, wat willen ze en hoe komen we ze daarin als gemeente tegemoet? De financiële crisis raakt ook Utrecht. Dat er in de nabije toekomst bezuinigd zal moeten worden is onvermijdelijk en wij willen onze ogen daar niet voor sluiten. Er zullen dus duidelijke keuzes moeten worden gemaakt. D66 Utrecht kiest voor kwaliteit van onderwijs en voor investeren in ondernemerschap, schonere lucht en een divers woonklimaat waarbij duurzaamheid, bereikbaarheid en een rijk cultureel leven in de toekomst bepalend zullen zijn voor het karakter van Utrecht. D66 Utrecht beseft eveneens dat u voor zware financiële tijden staat. Daarom zal D66 Utrecht zich sterk maken om in de komende raadsperiode geen lastenverzwaring voor u door te voeren en u te betrekken bij de totstandkoming van belangrijke besluiten. Dit laatste vereist een transparante en toegankelijke gemeente waarin de burger inspraak heeft op de momenten dat het nog telt. D66 Utrecht staat tevens voor een daadkrachtig en betrokken bestuur om te voorkomen dat een populistische 'u vraagt, wij draaien' democratie ontstaat. Anders? Ja, maar hoe? Aan het eind vindt u de concrete uitwerkingen van onze visie en onze voorstellen voor de komende raadsperiode en daarna. Als u zich in deze visie herkent en/of deze voorstellen ondersteunt, steun dan ons programma en stem op 3 maart D66 voor Utrecht!

Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen zijn helaas nooit helemaal te voorzien en dat maakt dit programma per definitie onvolledig. U mist wellicht nog (actuele) standpunten die voor u van bijzonder gewicht zijn. In dat geval nodigen wij u van harte uit om onze concrete standpunten op te vragen op www.d66utrecht.nl. D66 Utrecht staat immers voor maatwerk.

Anders

Ja

D66

De stilstand voorbij

Utrecht ligt centraal in Nederland. Aan die ligging dankt het voor een groot deel haar huidige positie als dynamisch knooppunt in de Nederlandse economie. Aan de oostkant van de Randstad verbindt Utrecht stedelijk met landelijk, industrie met diensten en kennis met creativiteit. Utrecht is nationaal winkelcentrum, nationale verkeersrotonde en nationaal centraal station. Utrecht is Neerlands grootste collegezaal, het toonaangevend Muziekcentrum, het medisch hart en wetenschappelijk brein van Nederland. Ook de authentieke binnenstad, het veelzijdige cultuuraanbod, het groen in de buurt en omgeving, de uitstekende zorgvoorzieningen en de grote variëteit in winkels en uitgaansgelegenheden maken onze stad uniek in Nederland. Dat maakt dat dienstverleners Utrecht graag als uitvalsbasis kiezen. Door de ligging en het unieke karakter liggen onze natuurlijke concurrentievoordelen in het bedienen van de Nederlandse markt met onderwijs, cultuur, medisch specialisme en de bijbehorende zorg en (veelal kleinschalige) professionele dienstverlening in de financiële, juridische, creatieve en commerciële richtingen. De positie van Utrecht op deze nationale markten is onvervreemdbaar en sterk. Als we deze positie uitbouwen met realistische ambities en beter herkenbaar maken door sterkere positionering, dan profiteert heel Utrecht daarvan. Van de horeca tot de persoonlijke dienstverlening, van detailhandel tot bouwbedrijf, uiteindelijk drijft het geheel op wat we vanuit Utrecht aan waarde kunnen creëren. Daarom blijft het nationale speelveld voor Utrecht het belangrijkste in de 21^e eeuw. Onze concurrentievoordelen op deze markt op een duurzame manier versterken is verstandig economisch beleid.

Omdat we daarop willen inzetten is het van belang dat goedgeschoolde professionals en creatieve ondernemers in Utrecht willen (blijven) wonen en werken. Hoewel Utrecht hen veel te bieden heeft, valt er nog veel te verbeteren. Eén van de belangrijkste knelpunten is de bereikbaarheid van en de verkeersdoorstroming in Utrecht. Een goed verkeersbeleid begint bij een lange termijn visie aangezien verkeersbeleid duur, ingrijpend en niet van de ene op de andere dag gerealiseerd is. De kunst is flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en tegelijkertijd de lange termijn visie in het achterhoofd te houden. Het verkeersbeleid zou volgens D66 gericht moeten zijn op een structurele verbetering van de luchtkwaliteit en een substantiële verbetering van de bereikbaarheid en doorstroming. Dat lijkt tegenstrijdig, maar dat is het niet. Een schoner wagenpark, meer groene golven, versterking van de infrastructuur voor fietsers, een compleet Transferia netwerk gecombineerd met tram- en buslijnen en decentralisatie van het OV-streekvervoer zijn duurzame middelen voor het realiseren van deze doelstellingen.

Op veel plaatsen in Utrecht voldoet de lucht niet aan de Europese milieunormen voor luchtkwaliteit. Het huidige Actieplan Luchtkwaliteit Utrecht (ALU) stelt voor om het autoverkeer, en daarmee de uitstoot van uitlaatgassen en fijnstof, egaal te verspreiden over de stad. Zo kan de Europese norm voor luchtkwaliteit in de binnenstad worden gehaald, maar wel ten koste van de kwaliteit van de lucht in de wijken daaromheen. Hanteren van deze norm als 'plafond' voor de luchtkwaliteit vormt volgens D66 geen duurzame oplossing. Te meer omdat de Utrechtse bevolking blijft groeien zodat de verkeersdruk zal toenemen. Werkelijke verbetering begint met de beperking van de uitstoot van uitlaatgassen door minder autobewegingen in en om de stad. Het verkeer tussen de delen van de stad moet daarom over de buitenring goed kunnen doorstromen om vervuiling en congestie te voorkomen. Een fijnmazig stadsvervoer met bussen, gecombineerd met een gesloten ring met lightrail, grotendeels over bestaande rails, kan tegelijkertijd het Centraal Station ontlasten en de bereikbaarheid verbeteren. Wij willen daarnaast op de omliggende snelwegen aandringen op een maximum snelheid van 80 km/u. Dit uiteraard alleen op de trajecten waar dat zinvol is.

Anders

Ja

D66

Ook in de binnenstad heeft Utrecht een bereikbaarheids- en luchtkwaliteitsprobleem dat alleen maar groter dreigt te worden. D66 is daarom bereid serieus de voor- en nadelen van het beprijsen van de auto in de binnenstad te onderzoeken. Minder automobilititeit in en om Utrecht gaat niet ten koste van de economische activiteit. Geslaagde voorbeelden in binnen- en buitenland laten zien dat een slim autoluw gemaakte binnenstad leidt tot een omzetting in de horeca en de detailhandel, een verbeterde luchtkwaliteit en meer ruimte voor fiets-, voetgangers-, OV- en groenvoorzieningen. Een aantrekkelijke winkelstad biedt gezellige terrassen in combinatie met een mooi en gevarieerd winkelgebied en uitstekende bereikbaarheid voor personen en goederen. D66 pleit daarbij voor meer (elektrisch) vrachtovervoer en bevoorrading over water.

We kunnen en moeten echter meer doen om de druk op de aanwezige infrastructuur te verminderen. Vooral hoogwaardige fietsvoorzieningen in en om de stad krijgen in onze visie voorrang, opdat elke Utrechter snel en comfortabel binnen de stad en naar het omliggende groen kan fietsen. Maar daarvoor is ruimte nodig. Die willen we vrij maken door naast de auto ook het streek- en doorgaand stadsvervoer minder door de binnenstad te leiden. Wij pleiten daarom voor een hoogwaardig OV-alternatief ("om-de-Zuid") voor vervoer van en naar de Uithof. Voor het streekvervoer naar en uit Utrecht stellen wij voor om dat niet meer uitsluitend af te handelen op Utrecht-CS, maar op plekken die daarmee (over rails) goed verbonden zijn of kunnen worden, zoals de Uithof, Leidsche Rijn Centrum en Nieuwegein. Op deze plekken dienen aantrekkelijke transferia op een uitstekende binnenstedelijk OV aan te sluiten. Met minder auto's en stads- en streekvervoer door de binnenstad kan op termijn veel van de ruimte tussen Utrecht-CS en de Stadsschouwburg anders worden ingericht. Het Vredenburg en het Janskerkhof hebben bijvoorbeeld veel potentieel, maar het ruimtebeslag van auto- en busvoorzieningen maakt het lastig om dat optimaal te benutten.

Niet alleen door ons te verplaatsen belasten we ons milieu. Milieubelasting gaat van tast- en zichtbaar zwerfafval op straat tot de uitstoot van broeikasgassen die veel verder van huis bijdragen aan klimaatverandering en mondiale milieuschade. D66 wil dat de gemeente op dit terrein het goede voorbeeld geeft en haar inwoners (waar nodig) helpt om de juiste keuzes te maken. De gemeente moet haar milieubewustzijn veel meer dan tot nog toe, in haar handelen laten blijken. De klimaatontwikkeling vereist namelijk een actieve aanpak op lokaal niveau, waarin de gemeente met ondernemers, wetenschap, corporaties en inwoners samenwerkt om de gemeente zo snel als mogelijk CO2 neutraal te maken. Zo zijn wij voor duurzaam inkopen, een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie en experimenten met openbare LED-verlichting. Daarnaast initieert, regisseert en coördineert de gemeente ook kleinschalige projecten vanuit het vertrouwen dat iedereen graag in een mooie, veilige en schone buurt en wereld leeft.

Naast een schone, groene leefomgeving en een goede bereikbaarheid zijn kleinschaligheid en diversiteit de uitgangspunten van D66 voor een succesvol woonbeleid. De diversiteit van de Utrechtse bevolking levert een enorm productieve en wenselijke sociaal-economische dynamiek op en dat vraagt om variëteit in woon- en leefmilieus. Verdichting op de ene plek maakt groen en open ruimte mogelijk op een andere. Zo creëer je hoogstedelijke woonmilieus naast betaalbare studentenhuisvesting en ruimer opgezette kindervriendelijke woonerven naast uitstekend gefaciliteerde seniorenwoningen. Niet alleen de aantallen maar vooral de soorten woningen zijn van belang zolang de druk op de Utrechtse woningmarkt hoog blijft. Waar mogelijk moet de bestaande woningvoorraad op een duurzame wijze worden gerenoveerd en waar nodig dient duurzame nieuwbouw gerealiseerd te worden. De enorme woningbouwopgave zal ook op regionaal niveau opgepakt moeten worden. Op die manier wil D66 de kostbare groene landschappen rondom de stad behouden en versterken. Naast uitbreiding in

D66 wil:

- **Structurele verbetering van de luchtkwaliteit**
- **Meer ruimte voor fietsers en voetgangers**
- **Goede doorstroming van het verkeer**

Anders

Ja

D66

Leidsche Rijn en Rijnenburg zal er daarom vooral ingezet moeten worden op bouwen binnen de bestaande stad. D66 wil op variatie sturen, maar ziet weinig in stadsontwikkeling tegen wil en dank of in van bovenaf opgelegde quota voor bevolkingssamenstelling en inkomensverdeling. Gelijkgestemden zoeken elkaar al eeuwen op en daar is op zich niets mis mee. Zolang we maar voorkomen dat de doorstroming stopt, de problemen zich opstapelen in buurten en daardoor de problemen van de één ook ongevraagd die van een ander worden. Een goede doorstroming op de woningmarkt is daarom van vitaal belang.

Zo zijn er voor de vele studenten meer goede en betaalbare studentenwoningen nodig. Daar houdt de (woon)carrière in Utrecht hopelijk niet op. Tussen de studentenkamer en starterswoning zit nu echter een gat dat deze starters niet kunnen overbruggen. Dat gebrek aan goede doorstroommogelijkheden kost Utrecht waardevol talent. Voor niet studenten zijn meer betaalbare en kwalitatief goede woningen in het segment tussen kamer/studio en appartement misschien nog wel harder nodig. De doorgroei naar een gezinswoning met voldoende groen, veilige verkeerssituaties en goede buurtvoorzieningen voor jonge kinderen verdient ook aandacht. Veel gezinnen trekken oost- en zuidwaarts omdat de ruimte in Utrecht schaars is en daarom wordt de aandacht voor die woonwensen bij de ontwikkeling van Leidsche Rijn en Rijnenburg door ons van harte toegejuicht. Geheel in lijn met de wens om diversiteit in woonmilieus in Utrecht te ontwikkelen is Leidsche Rijn de moderne tegenhanger van de historische stad. Utrecht kent daarnaast een grote suburbane diversiteit en het nog dorpse karakter van de kernen, Vleuten, De Meern en Haarzuilens maakt het woonpallet compleet. Waar de binnenstad haar historische karakter onderstreept met de Dom, kan een Belle van Zuylen-toren beeldbepalend worden in de moderne skyline van Leidsche Rijn Centrum. Beide stadskernen krijgen zo een eigen gezicht, cultuur en uitstraling en zijn derhalve aantrekkelijk voor verschillende mensen.

Om Utrechters ook in de toekomst de door hen gewenste woonmilieus te kunnen bieden is volop ruimte voor -liefst kleinschalige- experimenten nodig, zodat een gezellig chaotische lappendeken aan woonmilieus kan ontstaan. Wij nemen daarmee expliciet afscheid van de huidige organisatiestructuur in de "wijkenaanpak". Het is niet verwonderlijk dat de sociaal-democratische maakbaarheidsdroom van de Vogelaarwijken geen succes genoemd kan worden. De belangrijkste succesfactor is namelijk de betrokkenheid van de mensen zelf. De wijken in Utrecht zijn grote administratieve eenheden die voor de bewoners nauwelijks leven. Onderzoek wijst uit dat men zich veel meer identificeert met de eigen buurt en de hele stad. En zonder identificatie is het lastig om van de burger een hoge mate van betrokkenheid te vragen. Wat ons betreft dus geen grote wijkprogramma's meer. D66 wil vooral het eigen initiatief van buurtbewoners stimuleren en ondersteunen. Dat kan de gemeente doen door gevarieerder te (laten) bouwen en door haar energie gericht in te zetten op de straat en buurt. Het is beter een enkele straat of buurt grondig te renoveren dan een hele wijk een likje verf te geven. Dat leidt tot kleinere maar kansrijkere projecten die als een inktvlek kunnen werken en zo met dezelfde middelen veel meer resultaat genereren.

De rol van de gemeente houdt wat ons betreft zeker niet op bij het aantrekkelijk maken en houden van de fysieke leefomgeving voor haar burgers. Om de Utrechters van nu en later aan zich te binden moet de gemeente ook investeren in de economische infrastructuur door ruimte te creëren voor economische activiteit en innovatie. D66 wil meer focus op innovatiebeleid en de creatieve economie faciliteren. D66 staat voor een gemeentebeleid dat iedereen met een goed idee de kans geeft om op een gelijk speelveld mee te dingen naar overheidsopdrachten en een gemeente die met haar eigen activiteiten en beleid gezonde concurrentie niet belemmert of verstoort. Vertrouwen geven aan de ondernemende burgers van Utrecht dient vanzelfsprekend gepaard te

D66 wil:

- Vereenvoudiging van gemeentelijke procedures en regels
- Betaalbare studentenwoningen
- Groene daken stimuleren

Anders

Ja

D66

Verhoog de kwaliteit van het lager en middelbaar onderwijs

gaan met vermindering van de gemeentelijke regeldruk en een vereenvoudiging van gemeentelijke procedures. Zo dienen meer aanvraagprocedures voor een vergunning gebaseerd te worden op het “ja, mits”-principe. Tegelijkertijd moet de gemeente ruimte creëren voor met name de netwerken van zelfstandige professionals die Utrecht een economische impuls geven. Om dergelijke netwerken te ondersteunen is de communicatie infrastructuur van essentieel belang. De aanleg van een groot glasvezelnet dient daarom zo snel mogelijk gerealiseerd te worden aangezien de opbrengsten voor een economie als de Utrechtse enorm zijn. Ook dient de gemeente oog te hebben voor de fysieke communicatie infrastructuur. Goede vergaderlocaties rond belangrijke verkeersknooppunten (transferia, CS en snelweglocaties) helpen de in Utrecht gevestigde kleine ondernemer om zijn horizon te verbreden en speelveld te vergroten. D66 wil vergaderconcepten aanjagen die enerzijds de congres- en vergadermarkt versterken en anderzijds de congestie op de wegen verminderen.

Goed lager, middelbaar en hoger onderwijs is voor zowel de economische als de sociale infrastructuur van de stad van levensbelang. Utrecht huisvest internationale top onderwijsinstellingen, maar de gemeente zal nog stevig moeten investeren in het basis en voortgezet onderwijs om de Utrechtse jeugd dezelfde kwaliteit van onderwijs te bieden. Die ambitie moet de gemeente hebben in het belang van die leerlingen en zeker ook in het belang van de economische ontwikkeling. Goed lager en middelbaar onderwijs en ruime beschikbaarheid van hoogkwalitatieve en betaalbare kinderopvang zijn immers belangrijke vestigingsoverwegingen. Voor D66 is onderwijs daarom veel meer dan een “basisvoorziening”. Goed onderwijs is een essentiële voorwaarde voor een samenleving waarin iedereen is toegerust voor de toekomst en vanuit eigen kracht kan participeren in de maatschappij. Goed onderwijs is ook meer dan een kwestie van geld. Hoewel D66 goede onderwijsfaciliteiten zeker ziet als een belangrijke verantwoordelijkheid van de gemeente, vertrouwen wij in de organisatie van het onderwijs vooral op de professionaliteit van docenten en de keuzes van ouders. Goed onderwijs is immers maatwerk en docenten en ouders hebben, beter dan de gemeente, inzicht in de wensen, mogelijkheden en behoeften van individuele leerlingen. Wij zien dan ook niets in gedwongen spreiding van leerlingen over matige en slechte scholen aangezien dat niet leidt tot kwaliteitsverhoging. Vrije schoolkeuze gekoppeld aan goede informatievoorziening en een eerlijk toelatingsbeleid leiden wel tot kwaliteitsverhoging doordat goede scholen groeien en de slechte verdwijnen. Concurrentie op kwaliteit houdt schoolbesturen en docenten scherp, een op postcode vastgesteld jaarlijks quotum aan leerlingen stopt ze af. D66 wil daarom een open stelsel waarbinnen de kwaliteit van het onderwijs centraal staat zodat er op termijn geen matige en slechte scholen meer zijn in Utrecht. Maar de gemeente dient er natuurlijk wel voor te zorgen dat docenten, ouders en leerlingen de middelen en ruimte krijgen om de keuze voor kwaliteit te maken. Dat gaat concreet over maatregelen variërend van voldoende kwalitatief goede lokalen en scholen met een gezond binnenklimaat via administratieve en facilitaire ondersteuning tot het expliciet organiseren van meer kwaliteit in het onderwijs door het ondersteunen van professionalisering. Ter bevordering van de aansluiting op de arbeidsmarkt dient de gemeente tenslotte convenanten tussen scholen en bedrijven in Utrecht aan te moedigen. Deze verantwoordelijkheid leggen wij echter zeker niet uitsluitend bij de Utrechtse werkgevers. Meer stages en leer-werkplekken vereisen een inspanning van beide kanten. Initiatieven in deze richting vanuit docenten en/of ondernemers worden uiteraard ruimhartig ondersteund.

Net als in het onderwijs streeft D66 ook in de zorg naar keuzevrijheid en maatwerk. De gemeente dient er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat mensen zelf hun keuzes kunnen maken. Met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning heeft de gemeente het middel in handen om dit mogelijk te maken. De gemeente moet de belangen van haar burgers dan ook behartigen bij de afspraken die zij maakt met de uitvoerders van deze

Anders

Ja

D66

D66 wil:

- **Vrije schoolkeuze voor ouders**
- **Betaalbare kinderopvang**
- **Op elke school een conciërge**

wet. Er dient ondermeer veel aandacht te worden besteed aan voorlichting over de zorgfaciliteiten die de diverse (zorg)instellingen nu al bieden. Met name voorlichting en begeleiding van ouderen en mensen met een functiebeperking verdient speciale aandacht. D66 is voor concrete hulp voor hen die dat nodig hebben bij het aanvragen en krijgen van de juiste zorg en eist op dit gebied een actieve houding van de gemeente. Daarnaast is een goede samenwerking tussen zorginstellingen, waarbinnen de gemeente een regierol dient te spelen, onmisbaar als we het volledig potentieel van de aanwezige zorgvoorzieningen willen benutten. In die regierol moet de gemeente aandacht blijven vragen en hebben voor de vele professionals die de zorg in Utrecht maken tot wat ze is: Nederlandse topklasse.

Voorkomen is beter dan genezen. Preventief beleid in de zorg is dan ook een kostenefficiënte manier van zorgverlening. Gezien de volksgezondheidsrisico's wil D66 streven naar een drastische vermindering in het alcoholgebruik van niet-volwassenen. Naast de handhaving en controle van bestaande alcohol wetgeving dient de gemeente de GGD en Centrum Maliebaan te ondersteunen in een effectieve preventieve aanpak, gericht op jongeren, hun ouders, scholen en maatschappelijke partners zoals sportverenigingen, de supermarkten en horeca. Op het gebied van preventieve gezondheidszorg is D66 daarnaast van mening dat de gezondheid van gebruikers gebaat is bij het reguleren van de teelt en handel in softdrugs. Thans bevinden wij ons in de vreemde situatie dat de aankoop van cannabis door volwassenen in Utrecht strikt gereguleerd is, maar dat de teelt en handel richting de coffeeshop in handen is van criminelen. Door regulering van "de achterdeur" kan er bijvoorbeeld gecontroleerd worden of er pesticiden gebruikt worden bij de teelt.

D66 ziet ook de jeugdzorg als een belangrijke preventieve vorm van zorg en ziet een bijzondere en centrale rol voor de gemeente. Niet door het verder bureaucratiseren van de jeugdzorg met het creëren van een extra laag, maar door het geven van regie en sturing aan een cluster van betrokken professionals. De beste jeugdzorg zal niet kunnen voorkomen dat problemen ontstaan, maar kan wel voorkomen dat jongeren blijvend beschadigd geraken en/of hun persoonlijke problemen voor de samenleving onbeheersbaar worden. Wat daarvoor nodig is kan volgens ons nooit op basis van statistieken en een checklist worden bepaald. Echte mensen laten zich nu eenmaal moeilijk vangen in gemiddelden, in risicogroepen en indicatiestellingsprotocollen. Goede jeugdzorg is maat- en vakwerk en D66 heeft meer vertrouwen in de vakkennis en gedrevenheid van de betrokken professional dan in de modellen van statistici. De professional moet weer autonomie krijgen om, in samenspraak met ouders en betrokkenen, voor zijn of haar cliënt/patiënt/jongere het beste te kunnen doen. De gemeente dient hen daar waar nodig wel actief hulp en faciliteiten te bieden. Dat kan natuurlijk geen blanco cheque zijn. Jeugdzorgverleners krijgen vertrouwen en autonomie, maar moeten daarbij hun professioneel handelen natuurlijk wel verantwoorden, in redelijkheid en naar de maatstaven van de professie. Daarmee voorkomen we misschien niet elk individueel probleem, maar wij verwachten met deze aanpak wel een verbetering van de jeugdzorg door het verlies van professionaliteit en betrokkenheid te stoppen.

Onder de preventieve zorg vallen ook uitstekende sport- en ontspanningsvoorzieningen. Daarin dient de gemeente vooral vraaggestuurd en faciliterend te opereren. Sportaccommodaties zijn alleen zinvol als ze benut worden. Als dat zo is, dan dienen ze ook op peil gebracht en gehouden te worden. D66 wil verder sport en beweging stimuleren aangezien goede mogelijkheden voor sport en spel bijdragen aan een beter woon- en leefklimaat in de stad. Om de amateursport verder te stimuleren is het versterken van een Utrechts topsportklimaat essentieel. Onder het motto 'goed voorbeeld doet goed volgen' heeft een topsportklimaat in een stad een positieve uitstraling op met name de doelgroep jongeren. Om deze ontwikkeling verder te

Anders

Ja

D66

D66 wil:

- **Investeren in de toekomst**
- **Utrecht Culturele Hoofdstad in 2018**
- **Olympische Spelen 2028 i.s.m. Amsterdam, Den Haag en Rotterdam**

stimuleren wil D66 Utrecht dan ook in samenwerking met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag gezamenlijk inzetten op het binnenhalen van de Olympische Spelen, onder de werktitel 'Randstad 2028'.

Een gezonde, sociale en economische infrastructuur is tevens gebaat bij een culturele stad. Een culturele stad betekent niet alleen dat er een gevarieerd, vernieuwend en kwalitatief hoogwaardig (boven)gemeentelijk cultuuraanbod is, maar ook dat er sprake is van een rijk, aansprekend en innovatief cultureel leven in de gehele stad. Daarbij kent D66 hoge prioriteit toe aan het stimuleren van de productiviteit van Utrechtse cultuur- en kunstmakers. De Kunst en Cultuur krijgen de komende jaren een grote impuls door onze ambitie om culturele hoofdstad van Europa te worden in 2018. Het realiseren van deze ambitie kan niet zonder private partners en zonder een goed cultureel ondernemersklimaat. Belangrijk uitgangspunt voor D66 is dat de gemeente de randvoorwaarden moet scheppen zodat dit ondernemerschap kan floreren, ondermeer door de introductie van koppelsubsidies (de zgn. *matching grants*) en culturele microkredieten. Tenslotte is het aan de gemeente om een extra impuls te geven aan het verder ontsluiten van de eigen Utrechtse historische cultuur, zowel op gemeentelijk als op buurniveau. De viering van de Vrede van Utrecht kan een extra impuls geven aan het bewaren, koesteren en ontsluiten van het eigen Utrechtse culturele erfgoed en aan het internationaal profileren van onze stad

De diverse culturele activiteiten in Utrecht ondersteunen tenslotte het bruisend uitgaansleven dat Utrecht aantrekkelijk maakt. De ontwikkeling van het Utrechtse uitgaansleven moet zich in de toekomst wel even vrij en divers kunnen ontwikkelen als de bevolking van de stad om deze functie te kunnen blijven vervullen. D66 is daarom voor meer variatie in sluitingstijden en staat niet afwijzend tegenover horecaondernemers met een goed idee. Maar het uitgaan moet wel voor iedereen leuk blijven. De gemeente dient daarom, in goede samenwerking met de politie, hard op te treden tegen bijvoorbeeld discriminerend deurbedrag en wangedrag of overlast van bezoekers.

De lange termijn investeringen in de fysieke, economische en sociale infrastructuur zijn belangrijk en hoognodig, maar de problemen van het hier en nu moeten ook worden aangepakt. In het huidige politieke en maatschappelijke klimaat ligt de nadruk sterk op die problemen. Dan gaat het met name om de overlast op straat, de onveiligheid in de buurt en de integratieproblemen. Die worden in het politieke debat luid schreeuwend benoemd en moeten uiteraard serieus genomen worden. Maar door het populistische gekrakeel van bepaalde politieke partijen verliest bijna iedereen de aandacht voor de voorzieningen voor het overgrote deel van de jeugd, de allochtonen en burgers van Utrecht die het wel goed gaat. Daarom vragen we daar eerst aandacht voor. De 85% die geen hulp maar wel voorzieningen vraagt verdient die aandacht om te voorkomen dat we met de kraan open dweilen op belangrijke probleemgebieden als integratie en veiligheid. Daarom wil D66 (blijven) investeren in de voorzieningen die zorgen dat zij die nu geen problemen maken, dat ook in de toekomst niet gaan doen.

Waar het gaat om de problemen met veiligheid en (re)integratie is D66 voor een pragmatische benadering waarin het individu voorop staat en zelfstandige participatie aan de samenleving het uiteindelijke doel is. Daarom verdient elk individueel probleem een oplossing op maat. D66 wil hard optreden tegen overlast en criminaliteit, maar ook tegen generalisaties, het opkomende risicogroepenbeleid en de daaruit voortvloeiende discriminatie. D66 accepteert het niet wanneer mensen gediscrimineerd of gestigmatiseerd worden. Niet wanneer je wilt samenleven met de man of vrouw naar keuze en ook niet als je met je vrienden op stap wilt gaan. Samenleven moet voor iedereen leuk blijven en de gemeente dient daarom hard op te treden tegen discriminerend gedrag. Mensen mogen nooit het gevoel krijgen dat het geen zin heeft

Anders

Ja

D66

Bescherm de vrijheid en privacy van mensen

om aangifte van discriminatie te doen. Goede handhaving van het discriminatieverbod is een belangrijke voorwaarde voor een open samenleving waarin integratie en samenwerking mogelijk zijn en iedereen zich vrij en veilig voelt.

Ook strijden wij tegen sluipende discriminatie met de beste bedoelingen zoals beleid op basis van groepskenmerken en segmentering in plaats van maatwerk gericht op het individu. Mensen op basis van groepskenmerken onderwerpen aan verscherpt toezicht, verplichte begeleiding of vrijheidsbeperkingen op basis van groepskenmerken is in strijd met onze beginselen (en overigens ook met de Grondwet en de mensenrechten). Het is ook inefficiënt want het leidt onherroepelijk tot een onwenselijke herschikking van middelen en energie. Door bijvoorbeeld jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg op basis van risicoprofielen en -indicaties te organiseren vallen de niet als "risico" aangemerkte mensen die wel hulp nodig hebben buiten de boot. Andersom verspillen we kostbare middelen en menskracht aan mensen die helemaal geen zorg nodig hebben, maar wel tot de "risicogroep" behoren. Het benoemen van problemen met "Marokkaanse hangjongeren", "Antilliaanse rovers" of "Oost-Europese criminelen" en het afbakenen van kansarme en zwakke wijken, jongeren, scholen of sociale klassen is wat ons betreft iedereen toegestaan, maar blijft een betrekkelijk zinloze exercitie. Het enige "voordeel" van groepsgericht denken en werken is dat de professionals in het veld dan beter kunnen worden "aangestuurd" en afgerekend worden op "meetbare resultaten" door managers, bureaucraten en politici die van het primaire proces niets (hoeven en willen) weten. Voor de professional in het veld kunnen cijfers en statistieken een nuttige ondersteuning zijn om te zien of je vorderingen maakt, maar het zijn slechte raadgevers bij problemen die om mensen- en maatwerk vragen. Spierballentiaal, ook op basis van cijfers, maakt de buurten niet veiliger. Het in onze ogen doorgeschooten cijferen beknot het initiatief en de mensgerichtheid van de professionals in onze stad, met alle gevolgen voor de motivatie en professionaliteit van dien. D66 vertrouwt liever op de professionals zelf: zorgverleners, jeugd- en welzijnswerkers en de politieagenten op straat. Zij moeten wat ons betreft de middelen, steun en bewegingsruimte krijgen om hun werk naar eigen inzicht zo goed mogelijk te doen.

Die middelen en steun kunnen, als het gaat om openbare orde en veiligheid, ook onorthodoxe middelen zijn. Een voorbeeld daarvan is het ophangen van camera's op plekken waar regelmatig incidenten plaatsvinden. Daar waar een camera aantoonbaar kan helpen bij de handhaving van de openbare orde moet die zeker worden opgehangen. Maar wij hechten zeer aan de privacy van de burger en accepteren inbreuken daarop alleen als nut en noodzaak in specifieke gevallen overtuigend zijn aangetoond. Dat is dus heel wat anders dan preventief een heel (risico-)gebied permanent op een gesloten tv-circuit te zetten om een risicogroep te kunnen monitoren. Toekomstgericht beleid is deze problemen bij de wortels aanpakken en dat blijft toch vaak mensenwerk. In plaats van het afstandelijke camera toezicht kunnen bijvoorbeeld straatcoaches en buurtbemiddeling in bepaalde gevallen de veiligheidssituatie sterk verbeteren. Camera's maken dat mensenwerk nooit overbodig. We willen in ieder geval voorkomen dat onorthodoxe maatregelen in uitzonderlijke situaties geleidelijk tot het normale instrumentarium gaan behoren en routinematig worden ingezet zonder gedegen afweging.

Want al te vaak en al te gemakkelijk wordt een schijn tegenstelling tussen collectieve veiligheid en individuele vrijheid en privacy gemaakt. Het veiligheidsbeleid moet er echter juist op gericht zijn om de vrijheid en privacy van de burger te beschermen. Iedereen mag zijn, vinden en zeggen wat hij of zij wil, dat staat voor ons voorop. Maar rekening houden met en respect opbrengen voor anderen is nodig in onze diverse, volgebouwde en snel veranderende samenleving. We leven immers allemaal pas in vrijheid als we ons veilig kunnen voelen in onze omgeving. Het lastigvallen en molesteren van mensen is in

Anders

Ja

D66

D66 wil:

- **Hard optreden tegen criminaliteit en overlast**
- **Vermindering van het alcoholgebruik van jongeren**
- **Een buurtgericht veiligheidsbeleid**

de ogen van D66 dan ook volstrekt onacceptabel. Het voorkomen van en optreden tegen dit soort verbaal of fysiek geweld heeft bij D66 hoge prioriteit in de opsporing. Ook als daarvoor andere activiteiten, zoals handhaving van de verplichte fietsverlichting of de opiumwet, op een lager pitje moeten. Wij geloven daarbij niet in de preventieve werking van hogere of snellere straffen. Onderzoek heeft uitgewezen dat potentiële daders zich vooral zorgen maken om de kans dat ze gepakt worden. Een lage straf met hoge pakkans werkt beter dan een hoge straf met lage pakkans en het verhogen van de pakkans werkt aantoonbaar preventief. Juist bij de opsporing is de betrokkenheid van de Utrechtse burgers van grote waarde.

D66 wil u als burger dan ook meer betrekken in het veiligheidsbeleid. Een veilige leefomgeving vergt immers de inspanning van alle betrokkenen: politie, brandweer, gemeente én u. Belangrijk speerpunt in ons veiligheidsbeleid is dan ook het stimuleren van de zelfredzaamheid en betrokkenheid van burgers. Laagdrempelige toegang tot voorlichting over preventie en hoe te handelen bij incidenten en calamiteiten is hiervoor het eerste vereiste. Alleen al weten wat u zelf kunt doen en wie u kunt bellen leidt immers al tot een groter veiligheidsgevoel. Utrechters moeten dus weten met welk veiligheidsprobleem ze bij wie terecht kunnen en de gemeente moet dat duidelijk communiceren. Een tweede vereiste is een goede samenwerking tussen de gemeente en burgers waarbij de gemeente succesvolle vormen van burgerparticipatie ondersteunt. Buurtwachten en straatcoaches, maar ook een jeugdhonk of een buurthuis zijn initiatieven die de gemeente met het oog op veiligheid zou moeten ondersteunen. Het sluitstuk blijft uiteraard een gemeente die de burgers niet in de steek laat door stevige handhaving en preventief beleid zodat veiligheidsproblemen de burger niet boven het hoofd groeien. Dat is wat anders dan burgers alle verantwoordelijkheid ontnemen en vervolgens onherroepelijk tekort schieten. Veiligheid kun je niet passief consumeren, dat moet je gezamenlijk creëren.

Integratieproblemen staan voor D66 niet los van het veiligheidsdebat, maar ze vallen er ook zeker niet mee samen. Niet-geïntegreerde Utrechters zijn immers vaak helemaal geen veiligheidsrisico en problemen met de veiligheid komen net zo vaak vanuit andere groepen en personen. Recent gepubliceerd Utrechts onderzoek wees zelfs uit dat goed geïntegreerde maar kansarme mensen veel vaker in de kleine criminaliteit belanden en overlast geven, dan bijvoorbeeld mensen die het Nederlands niet zo goed spreken. Het lijkt erop dat mensen die niet *kunnen* (of willen) participeren minder overlast veroorzaken dan zij die wel willen maar niet *mogen*. Niet hun taalachterstand maar frustratie leidt tot onaangepast probleemgedrag. Over alle inwoners van Utrecht die niet kunnen, mogen of willen participeren en op die manier geïsoleerd raken in onze samenleving maken wij ons ernstig zorgen. Succesvol (re)integreren doen mensen voor het overgrote deel zelf en voor zichzelf, maar de gemeente moet hen daarbij, in ons aller belang, wel alle steun bieden en ervoor zorgen dat iedereen de mogelijkheid krijgt om aan de samenleving deel te nemen. Het mag daarom nooit zo zijn dat inburgerings-, taal-, sollicitatie- en omscholingscursussen niet beschikbaar zijn, dat opvoedingsondersteuning of gezondheidscentra onbereikbaar zijn of dat de jeugd- en geestelijke gezondheidszorg en reclassering met lange wachtlijsten werkt. Wij geloven echter niet in afgedwongen inburgering, integratie of heropvoeding. Ongevraagde en zeker ongewenste "hulp" is meestal verspilde moeite en vooral bedoeld om politieke spierballen te tonen. Daar waar een individu echt hulp nodig heeft of vraagt moet de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen, maar hele groepen tot deelname aan inburgerings- en taalcursussen dwingen is een verspilling van menskracht en middelen die in de huidige crisis beter besteed kunnen worden. Zonder intrinsieke motivatie is integratie ineffectief en contraproductief.

Vanuit die gedachte staat D66 ook op het gebied van de re-integratie andere lijn voor. De gemeente besteedt nu vele miljoenen aan dure en inefficiënte re-integratietrajecten

Anders

Ja

D66

onder de Wet Werk en Bijstand. Het lijkt een sociaal systeem: een uitkering waar redelijk van rond te komen is, maar dan wel met de verplichting om er alles aan te doen om uit te stromen. Deze werkwijze leidt er echter toe dat de gemeente mensen in een uitkering niet beloont voor eigen initiatief en dat anderen besluiten wat een uitkeringsgerechtigde moet doen en laten om uit te stromen. Het verlaten van de getreden paden wordt zo niet aangemoedigd en vaak zelfs bestraft. Dat leidt tot talloze kans- en zinloze sollicitaties, bergen papierwerk en strenge controles op fraude die maatschappelijk gezien niets toevoegen. Dat kan én moet beter. Daarom wil D66 Utrecht bij de invulling en uitvoering van de Wet Werk en Bijstand uitgaan van de kracht en verantwoordelijkheid van mensen zelf. Dat kan door de uitkeringsgerechtigde als volwassene te behandelen, de keus te geven en hem of haar de gevolgen van die keuze zelf te laten dragen. De huidige wetgeving geeft een gemeente de mogelijkheid om experimenten voor te stellen die het uiteindelijke doel, betere re-integratie in het arbeidsproces, mogelijk maken. Gezien de inefficiënte praktijk van het huidige re-integratiebeleid willen wij een dergelijk experiment, gebaseerd op de keuzevrijheid voor het individu en met behoud van waarborgen voor het inkomensgedeelte, aangaan.

D66 wil:

- **Met de inwoners samen plannen maken**
- **Een kostenbewuste ambtelijke organisatie**
- **Geen verhoging van de gemeentelijke lasten**

Wat betreft financiële verantwoordelijkheid staat D66 voor een solide financieel beleid als essentiële voorwaarde voor succesvol gemeentebeleid. Vanwege de naweeën van de financieel-economische crisis zal er de komende jaren waarschijnlijk stevig moeten worden bezuinigd. Dit betekent, zeker in het licht van onze ambities, dat er duidelijke keuzes gemaakt moeten worden. Utrecht zal de komende jaren werken aan de verdere ontwikkeling van Leidsche Rijn, het Stationsgebied en de vele infrastructurele knelpunten. Deze projecten brengen financiële lasten en risico's met zich mee die zoveel mogelijk moeten worden gedekt. Hoewel de financiële middelen daarmee voor een groot gedeelte vastliggen, wil D66 toch financiële ruimte creëren voor onderwijs, onderhoud van de openbare ruimte, veiligheid, duurzaamheid en 'groen'.

Die beleidsprioriteiten zullen wij dekken door verantwoorde, maar andere financiële keuzes te maken met als uitgangspunt een solide financieel beleid. Onze grote ambities betekenen echter ook dat de gemeentelijke lasten in Utrecht niet kunnen dalen. Het moet uit de lengte of uit de breedte en D66 denkt dat onze voorstellen voor alle Utrechters van dermate belang zijn dat de baten de kosten ruimschoots dekken. Een lastenverhoging vinden we echter ook onwenselijk. Dus voeren we onze agenda uit zo snel als financieel verantwoord en zo langzaam als nodig is. Een heldere financiële rapportage is daarnaast van groot belang om bewoners, ondernemers en instanties duidelijk te maken waar de gemeente haar geld aan uitgeeft, waar ruimte is om bestedingsinitiatieven voor te stellen en waar lastenverlichting in de toekomst mogelijk is. D66 belooft u bovenstaande ambities na te zullen streven zonder verhoging van de gemeentelijke belastingen voor burgers. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat wij, gezien de financiële crisis, een lastenverlaging in de nabije toekomst niet verantwoord achten.

D66 vraagt u wel om (meer) betrokkenheid. Utrecht kan alleen bloeien als betrokken burgers dat ter hand nemen. D66 vertrouwt dat die betrokkenheid uit mensen zelf komt en niet van boven kan worden opgelegd. Daar zul je als politieke partij dan wel iets tegenover moeten stellen. Het moet voor u mogelijk zijn uw betrokkenheid daadwerkelijk te tonen. D66 zet zich vanuit die gedachte al jaren in voor meer participatie van burgers in de (politieke) besluitvorming die hen aangaat. Die agenda hebben we nog steeds. De besluitvorming in de gemeente moet transparanter en de burger mag nooit het gevoel krijgen dat de gemeente "toch doet waar ze zelf zin in heeft" of dat "alles toch al is beslist". Bestuurders creëren nog wel eens voldongen feiten om zo politieke tegenstanders (en belanghebbenden) buiten spel te zetten. Wij vinden dat geen manier van doen en zien daarbij het grote risico dat inspraak en burgerparticipatie steeds verder

Anders

Ja

D66

Luister naar de bewoners

uitgehouden worden. U mag van ons verwachten dat wij de burgers actief betrekken bij maken van beleid en plannen op momenten dat het telt en meetelt.

Ook zien wij dat meer en meer besluiten die voor burgers belangrijk zijn, genomen worden in op afstand geplaatste of zelfs geheel verzelfstandigde of geprivatiseerde diensten en instanties. D66 wil dat de gemeente in ieder geval haar rol als aanspreekpunt voor en vertegenwoordiger van de burger hierin serieus neemt en zich niet verschuilt achter formele en bureaucratische structuren. Een “daar gaat de gemeente niet over” kan feitelijk juist zijn, maar is nooit een bevredigend antwoord. D66 waardeert de mening van burgers vanuit de gedachte dat ook D66, de politiek, de ambtenaren en het College, de waarheid niet in pacht hebben. Wij willen een breed publiek debat met de burgers van Utrecht, maar doen niet aan: “u vraagt, wij draaien”-democratie. Zoals dit programma onderstreept, hebben wij geen gebrek aan eigen ideeën of ambitie, maar het draait uiteindelijk om u. D66 Utrecht zoekt daarom al jaren naar vormen om gezamenlijk te werken aan de toekomst van Utrecht.

Kortom:

D66 vertrouwt op de **kracht van Utrechters**, van professionals en van betrokken burgers. Daarom zetten wij zwaar in op kwaliteit in het onderwijs, dat mensen die kracht geeft, en op werk- en ondernemers in een (vooral nationaal georiënteerde) kennisintensieve diensteneconomie, die mensen ook in de toekomst volop de kansen biedt om hun talenten naar eigen inzicht te ontplooiën. De **duurzame en harmonieuze samenleving**, waar D66 ook in Utrecht naar streeft, vereist daarbij dat we vooruitkijken en de Utrechtse infrastructuur in fysieke en sociale zin versterken. Door goed te kijken naar voorbeelden uit binnen- en buitenland geven wij gestalte aan ons **internationaal denken en handelen** en maken ruimte voor groen, voor innovatieve klimaat- en mobiliteitsoplossingen en voor kennisintensieve bedrijvigheid. De gewenste dynamiek vraagt dat we het eigen initiatief en de **prestaties van mensen belonen** en sociale samenhang vereist dat we **welvaart delen** met hen die het lot wat dat betreft minder goed gezind is. Een gelijk speelveld, individuele vrijheid en een open, veilige en zorgzame samenleving, ook in de stad Utrecht, dat zijn de **grondrechten en waarden die wij koesteren** en met u hopen te delen. Stem daarom op 3 maart: **D66**.

Anders

Ja

D66

Wat D66 wil...

Verkeer: Een nieuwe weg inslaan...

Elke reis begint met de eerste stap. Zo ook het geleidelijk ontwikkelen van een nieuw Utrechts verkeersconcept. Om op langere termijn de bereikbaarheid van en binnen de stad te garanderen moeten nu stappen worden gezet en voorbereid.

Onze voornemens en projecten voor de komende raadsperiode:

- Alternatieven voor de plannen voor nieuwe snelwegen door Leidsche Rijn, Vleuten, Haarzuilens of Amelisweerd.
- Daar waar zinvol, een maximum snelheid van 80 km/u op bepaalde snelwegen rond Utrecht.
- Meer groene golven en rotondes ter bevordering van doorstroming.
- Opruimen van overbodige stoplichten en verkeersborden.
- Plaatsing van (meer) elektrische oplaadpunten voor voertuigen.
- Autoluwe binnenstad met groene winkel/wandelgebieden.
- Een constant aantal parkeerplaatsen binnen de singels. Het opleveren van nieuwe parkeerplaatsen in parkeergarages gaat gepaard met het opheffen van evenzoveel straatparkeerplaatsen. De betaalde parkeerplaatsen op het Janskerkhof opheffen, zodat er meer plaats komt voor horeca, evenementen en recreatie.
- Differentiatie van parkeertarieven naar milieukeurmerken. Dit instrument maakt het mogelijk om de meest vervuilende auto's een hoger parkeertarief op te leggen. Niet-bewoners van Utrecht met vervuilende auto's zullen daardoor eerder geneigd zijn de auto niet mee te nemen naar de stad.
- De bestaande fiets-hoofd-infrastructuur versterken.
- Knelpunten in bestaande fietsinfrastructuur oplossen.
- Uitbreiding aantal, capaciteit en openstelling van fietsenstallingen.
- Verbeteren bestrating voetpaden.
- Verscherpt toezicht op vrije doorgang voet- en fietspaden.
- Onderzoek naar streek-OV over water (bv. Amsterdam-Rijnkanaal).
- Uitbreiden schoon goederenvervoer over water in de binnenstad.

Verkeer: ...en nieuwe wegen zoeken.

Met alleen ingrepen en aanpassingen op de korte termijn komen we er op termijn niet. Utrecht groeit en een stad kan alleen blijven functioneren als haar burgers en bezoekers zich met een redelijk gemak door de stad kunnen bewegen.

Onze voornemens om dat op langere termijn te blijven garanderen:

- Inzetten op een directe treinverbinding Almere - Utrecht CS – Breda.
- Inzetten op een intercity station voor Leidsche Rijn Centrum.
- 'De Kracht van Utrecht', een plan van onder meer de Natuur- en Milieufederatie Utrecht geeft innovatieve handvatten voor de verbetering van het verkeersbeleid.
- Aanleg sneltram "om de zuid" voor snel en hoogwaardig OV tussen CS en Uithof.
- Bestaande transferia verbeteren en/of uitbreiden.

Anders

Ja

D66

- Alle Transferia aantakken op hoog frequent OV van Randstadrail en Stadsvervoer.
- Streekbussen uit oostelijke richtingen bij voorkeur eindigend op Transferia of het nieuw te bouwen tramstation Uithof.
- Streekbussen uit westelijke richtingen bij voorkeur eindigend op een nieuw te bouwen transferium Leidsche Rijn Centrum / Lage Weide-Zuid.
- Streekbussen uit zuidelijke richting bij voorkeur eindigend op een verbeterd transferium Westraven.
- Op termijn een onderzoek laten verrichten naar de voor en nadelen van tolheffing binnen de gemeente Utrecht onder de voorwaarde dat eerst een landelijk systeem van een tolheffing is gerealiseerd.
- Hoofd fietsroute Oost-West opwaarderen.
- Uitbreiden autovrij winkelgebied met groene, ruime wandel-winkel zones binnen de singels.

Milieu en Beheer: De Schone en Groene Stad

De speerpunten van het milieubeleid van de gemeente Utrecht zouden volgens D66 moeten zijn:

- Eigen Expertise. Versterken en oprissen eigen ambtelijke expertise t.a.v. klimaat- en milieutechnologie.
- Aanleg glasvezelnet.
- Pilotprojecten Klimaat en Energie. Utrecht kan aan de slag met warmteterugwinning uit koelwater, afvalverbranding, afvalwarmte, biogaswinning en geothermie in Leidsche Rijn.
- Uitbreiden stadsverwarming.
- Stimuleren van groene daken.
- Grijswater systemen. Vooral toepasbaar in nieuwbouw projecten.
- Toepassing van zonnecellen en -collectoren stimuleren.
- Elektrificeren OV. Met de tram, maar ook met schone bus en taxidiensten.
- Opbouwen van een infrastructuur met laadpunten voor elektrisch transport.
- Pilot projecten met LED-verlichting in openbare ruimte en gemeentelijke instellingen en kantoren en schoolgebouwen.
- Iedere inwoner kan op loopafstand genieten van een park of plantsoen.
- Gemeente Utrecht in 2015 CO2 neutraal.
- Uiterlijk 2012 volledig overgaan op duurzaam inkopen van diensten en goederen, mede om utrechtse bedrijven in die ontwikkeling te stimuleren.

En op het gebied van Beheer wil D66 de komende periode:

- Beheer en handhaven met gezond verstand. Gebruik en onderhoud als leidraad bij het formuleren en uitvoeren van een masterplan (her)inrichting openbare ruimte.
- Met minder obstakels beter schoonhouden. Slimmer inrichten leidt tot meer/snel/beter machinaal vegen.
- Grottere vuilnisbakken in het publieke domein. Ter vervanging van bestaande vaak uitpuilende kleintjes, zodat evenveel of zelfs minder legen niet leidt tot meer troep.
- Bijhouden. Dat is vaker vuilnisbakken legen en onkruid, graffiti, fietswrakken e.d. sneller verwijderen.

Anders

Ja

D66

Wonen: Diversiteit en Kleinschaligheid

Voor D66 is veilig en prettig kunnen wonen in de stad een topprioriteit. Prettig en veilig samenleven wordt vooral vanuit burgers zelf georganiseerd. Dat is dan ook de basis van ons voorgenomen beleid. We houden het kleinschalig, zodat de burger zelf zijn directe leefomgeving kan overzien en helpen vormgeven. Dat levert volgens ons voor Utrecht de diversiteit en leefbaarheid op die het nodig heeft.

Wij willen voor de komende raadsperiode:

- Integraal Gebiedsontwikkelingsplan. In samenspraak met de inwoners van Utrecht wil D66 komen tot een masterplan Binnenstedelijke Ontwikkeling waarin de gemeente een visie neerlegt op wonen in het Utrecht van de 21ste eeuw. Dit om te voorkomen dat de ontwikkeling van individuele gebieden als de Cartesiusdriehoek, de Merwedekanaalzone en het Veemarktterrein niet vanuit een integrale visie tot stand komen.
- Diversiteit aan woonmilieus behouden en uitbreiden. Verdichting om te komen tot hoogstedelijke woonmilieus naast overloop in het omliggende groen voor landelijker woonwensen en behoud van natuurwaarden en historisch erfgoed.
- Kleinschaligheid. Leefbaarheid realiseer je met en vooral door betrokken buurtbewoners. Een wijk is te groot voor dergelijke betrokkenheid en draagvlak maar goede buurtinitiatieven kunnen als inktvlek werken. D66 wil daarom vanuit de wijkbureaus participatie van inwoners en ondernemers organiseren bij ontwikkelingen in de buurt en nog belangrijker, open staan voor initiatief vanuit de buurt.
- Doorstromen. D66 wil met de corporaties en de Stichting Studentenhuisvesting Utrecht vol steun geven aan initiatieven en oplossingen op dit gebied als campuscontracten en het omzetten van sociale huur- in goedkope koopwoningen.
- Van Onderop. Kleinschalig collectief particulier eigendom en opdrachtgeverschap ondersteunen zodat bewoners met elkaar in samenspraak hun eigen directe leefomgeving verfraaien, veiliger maken of verbeteren. Wat voor de gemeente te klein is om op te pakken is voor de bewoners wellicht een enorme irritatie.
- Scheefwonen is en blijft een probleem in Utrecht. Veel goedkope huurwoningen worden bewoond door mensen met een te hoog inkomen voor deze woning. Voor die groep zijn er heel weinig alternatieven. D66 streeft erna scheefwonen tegen te gaan door initiatieven als "Huur op maat" mogelijk te maken, maar vooral te investeren in doorstroming.
- Afwijking van vast percentage sociale huurwoningen mogelijk maken. Momenteel moet ieder nieuw project voor 40% bestaan uit sociale woningbouw. D66 wil flexibel omgaan met deze norm om in deze crisisperiode de haalbaarheid van inbreidingsplannen te vergroten.
- Voor een aantrekkelijk woonmilieu is het verbeteren van de bereikbaarheid van groen in en rondom de stad noodzakelijk en moeten we zorgen voor het laten overlopen van de stad in de omliggende groengebieden.

Anders

Ja

D66

Ondernemersstad bij uitstek

Op economisch terrein heeft de Gemeente een verantwoordelijkheid als marktpartij, als marktmeester en als voortrekker van gedeelde commerciële belangen.

Wij willen daarom voor de komende raadsperiode:

- Een raamwerk 'Gemeente op de Markt' opstellen met expliciete gedragsregels voor de gemeentelijke overheid.
- Inzetten op kleine eigen- of kleinschalige bedrijvigheid en ruimte creëren voor startende ondernemers.
- Versterking van de communicatie infrastructuur.
- Vereenvoudiging van gemeentelijke regels en procedures.
- De samenwerking tussen het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen stimuleren.
- Aanpassing van het gemeentelijke aanbestedingsbeleid zodat ook kleine ondernemers en zelfstandigen een kans krijgen.
- Eén loket instellen voor alle vragen van ondernemers en zelfstandigen.
- Versoepeling van de procedures en regels voor ZZP-ers die thuiswerken.

Daadkrachtig cultureel Utrecht

Op het gebied van cultuur wil D66 een beleid dat aansluit bij onze visie op de toekomst van Utrecht. Een diverse en vooral in de stad gewortelde culturele sector die er niet is bij de gratie van vette subsidies, maar die in Utrecht en ver daarbuiten een publiek weet te boeien en, met steun van de gemeente, dat publiek weet te bereiken en bedienen.

Wij willen voor de komende periode:

- Cultureel ondernemerschap versterken door middel van introduceren van de koppelsubsidie.
- De ambitie om Culturele Hoofdstad van Europa 2018 te worden met kracht ondersteunen, ondermeer door in te zetten op de viering van de Vrede van Utrecht in 2013.
- Kansen creëren voor culturele innovaties voor ondermeer nieuwe media, literatuur en popmuziek.
- Het budget voor de Kunsten niet vervuilen met maatschappelijke taakstellingen die weliswaar zeer belangrijk zijn maar uit andere budgetten dienen te worden gefinancierd.
- Stimuleren: het cultuurbeleid dient jonge en gevestigde cultuurmakers aan te trekken en te behouden. Zij geven vorm aan een typisch Utrechtse cultuur, die met hulp van de gemeente ook een breed publiek kan bereiken.
- De Stadschouwburg en het Centraal Museum dienen verzelfstandigd te worden. De Gemeente moet niet programmeren maar faciliteren.
- De Stadschouwburg uitbreiden met een nieuwe grote zaal in de oude stad.
- De ontwikkeling van het culturele hart van Leidsche Rijn te stimuleren door een multifunctionele 'Huis voor de Utrechtse Kunsten' op te richten.
- Cultuur in de buurt stimuleren door financiële ondersteuning ondermeer via introductie van de koppelsubsidie.
- Cultuurbeleid van programmeren naar faciliteren (budgetneutraal).

Anders

Ja

D66

Onderwijs: Van Vestigingsvoorwaarde tot Utrechts Kwaliteitsproduct

De verantwoordelijkheid van de Gemeente begint bij goede onderwijsgebouwen en faciliteiten, maar strekt wat D66 betreft veel verder. Goed onderwijs verrijkt jongeren, is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor jonge ouders en levert een solide basis voor hoger onderwijs en vervolgopleidingen. Het (middelbaar) onderwijs moet weer Utrechts exportproduct worden.

Daarom wil D66 voor de komende raadsperiode:

- Sturen op kwaliteit en spreiding. Scholen en gemeente sluiten een kwaliteitsconvenant. Verspreiding van de kwaliteit, niet de leerlingen. Door onderwijs professionals van basisschool tot universiteit met elkaar in contact te brengen gaat de kwaliteit omhoog.
- Goede huisvesting. Bij nieuwbouw opteren we voor multifunctionele gebouwen met een goed binnenklimaat. Achterstallig onderhoud wordt zo snel mogelijk weggewerkt. Voor klein onderhoud en beheer krijgt elke school locatie in Utrecht een conciërge.
- Kinder- en buitenschoolse opvang. Kwalitatief goede opvangmogelijkheden zijn een basisvoorwaarde voor het goed kunnen combineren van zorg en werk in een moderne samenleving. D66 wil vooral obstakels opruimen die het private en maatschappelijke ondernemingen in de weg staan om in Utrecht de wachtlijsten te lijf te gaan.
- Meer aandacht voor het primaire proces. Onderwijs wordt beter als de docent meer tijd heeft voor het primaire proces en individuele aandacht. Dus krijgt de school administratieve ondersteuning en wordt er ingezet op kwaliteitsaanpak voor in de klas zelf. Deze aanpak wordt samen met leraren, ouders en schoolbesturen opgesteld en is gericht op het bereiken van een hoger kwaliteitsniveau dan de normen van de Inspectie thans stelt.
- Onder de noemer 'Utrecht onderwijsstad, Utrecht diplomastad' met de betrokken partners een Utrechts aanvalsplan opstellen met als enig doel: het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten.
- Introduceren van verkiezing van 'de Utrechtse conciërge van het Jaar'.
- Investeren in de Kennisstad. De Uithof moet zich verder kunnen ontwikkelen als kenniscampus. Ook de voorzieningen in de binnenstad moeten de diverse instituten van hoger onderwijs en onderzoek maar ook hun studenten en staf blijven faciliteren.
- Spreiding van kwaliteit, niet van leerlingen. Leerlingen en hun ouders zoeken de beste school op. Dus als scholen groeien geven we ze de ruimte, als ze krimpen komt die ruimte vrij voor schoolbesturen die het beter doen. Door leerlingen naar slechte scholen te dwingen ontnemen je schoolbesturen de laatste prikkel om de problemen aan te pakken. D66 stelt het belang van de leerling en ouders voorop.
- Onderzoek naar de haalbaarheid van een dependance van de Werkplaats of het Jordan in Utrecht.
- Stimuleren van eigen initiatief. In Nederland mag iedereen een school oprichten. Het gebeurt alleen zelden. Voor het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs is het van belang de drempels voor toetreding te verlagen en kwalitatief goede initiatieven te steunen. Dat houdt bestaande scholen scherp en verrijkt het scholenaanbod in Utrecht.
- Creëren van stages en leerwerkplaatsen. Daartoe wil D66 dat de gemeente met de ondernemers en onderwijsinstellingen een gezamenlijk fonds inricht ter bevordering van initiatieven op dit terrein.

Anders

Ja

D66

- Loon naar werken. D66 is niet tegen beloningsverschillen in het onderwijs. Waar scholen gebonden zijn aan landelijke CAO's kan de gemeente wellicht voor de Utrechtse docenten, vooral die in zware klassen, tegemoet komen. Wij willen deze mogelijkheid expliciet onderzoeken.

Sport: Utrecht in beweging

- Indien de A27 overdekt wordt, de nieuwe ruimte ontwikkelen tot een sportgebied met topfaciliteiten.
- Verbetering van de faciliteiten voor Utrechtse studentensporten.
- De aanleg van een watersportbaan met recreatief aantrekkelijke oevers voor de Utrechtse sportwereld bewerkstelligen, die ook geschikt is voor de Olympische Spelen 2028.
- Ondersteuning van de breedtesport met als doel sportfaciliteiten voor alle inwoners van Utrecht bereikbaar en toegankelijk houden.

Jeugd: Ook in Utrecht de Toekomst

De jeugd van Utrecht heeft de toekomst. En voor het overgrote deel gaat het goed. Maar daar waar problemen dreigen te ontstaan moet jeugdzorg snel en adequaat kunnen handelen. Immers, voorkomen is zoveel beter dan genezen en een goedgeplaatste interventie op het juiste moment kan de jongere zelf en de samenleving veel ellende besparen. D66 gelooft echter niet in jeugdzorg op basis van statistiek en bureaucratische risico-indicatiestellingen. Wij willen dat de professional weer verantwoordelijkheid kan en mag nemen: wij willen daarom in de komende periode:

- Veel van wat gebeurt gaat al goed. Vasthouden en afmaken dus.
- Luisteren. Bij de evaluatie en vooral het maken van nieuw jeugdbeleid staat de jongere zelf centraal.
- Voorkomen. Door uitstekende sport- en recreatievoorzieningen, door brede scholen en vooral ruimte voor betrokken mensen en professionals in het veld voorkom je veel ellende en problemen. Maar dat vergt vertrouwen in diezelfde professionals. D66 spreekt dat vertrouwen uit en verbindt er ook consequenties aan.
- Opvoeding en gezondheid. D66 wil geen bureaucratische sturing op risico's en protocollen maar meer ruimte voor de ouders en professionals opdat zij zo mogelijk in samenspraak maar indien nodig eenzijdig, kunnen bepalen wat in elk individueel geval nodig is. De professionaliteit van de hulpverleners moet versterkt en weer gewaardeerd worden om maatwerk te kunnen leveren.
- Alert. Bij de eerste tekenen van problemen is snel handelen vaak belangrijker dan precies meteen het beste doen. Bij meldingen van kindermishandeling of misbruik moet snel tot actie worden overgegaan. Kinderen die in de problemen raken moeten snel een enkele begeleider/coach krijgen met stevige doorzettingsmacht.
- Bureau Jeugdzorg. Zonder in een competentiestrijd met de Provincie te willen komen moet Jeugdzorg een gemeentelijke instelling worden. Dichtbij de jongere is het meeste te bereiken.
- Overlast. Met straatcoaches, het aanspreken van ouders en het hard aanpakken van overlastgevers wordt echte overlast bestreden. Maar we moeten ook niet te snel last van elkaar of onze jongeren willen hebben. Samenscholende jongeren die soms luidruchtig zijn of wellicht op anderen intimiderend overkomen zouden ons moeten doen denken aan de eigen jeugd.

Anders

Ja

D66

Met iets meer tolerantie voor het toelaatbare kunnen we sneller en harder optreden tegen gedrag dat echt over de schreef gaat.

- Nazorg. Het is essentieel dat, als het dan toch verkeerd is gegaan, de gemeente ook een rol neemt in het begeleiden van jongeren die terugkeren uit detentie.

Veiligheid: iedereen werkt mee

Veiligheid in de stad maken we samen. Het is een illusie te denken dat de politiek en politie die taak alleen aan zouden kunnen. Zij hebben de eindverantwoordelijkheid en regie, maar hebben de burger hard nodig. Daarom wil D66 de burger in zijn buurt veel meer bij het veiligheidsbeleid betrekken. Niet om verantwoordelijkheid af te schuiven maar juist om deze beter te kunnen nemen.

Wij willen voor de komende periode:

- Burgerparticipatie: goede voorlichting aan burgers over buurtpreventie en stimulering van de betrokkenheid van buurtbewoners bij de uitvoering van Burgernet.
- Samenwerking met andere gemeentes op het gebied van de rampenbestrijding.
- Instellen van een buurtgericht veiligheidsbeleid. Dat wil zeggen dat gemeente met burgers en bevoegd gezag op buurniveau veiligheidsvraagstukken aanpakt.
- Probleem verdunnend en oplossend werken en onorthodoxe middelen niet op voorhand uitsluiten. Dit betekent bijvoorbeeld in bepaalde gevallen extra camera's.
- Beter toezicht op de naleving van de regels in plaats van aanscherping van de regels of verhoging van de strafmaat. Een hogere pakkans werkt immers preventiever dan meer en hogere straffen.
- Goede voorlichting over preventieve rampenbestrijding en brandveiligheid.
- Duidelijker waarborgen van de taken van veiligheidscoördinatoren en de rolverdeling tussen veiligheidsdiensten en instellingen.
- Veiligheidsinitiatieven duidelijker naar de burger communiceren.

Een solide financieel beleid

Het huishoudboekje van de gemeente moet kloppen, ook in crisistijd. Dat betekent dat we in tijden met veel inkomsten moeten sparen voor jaren waarin we als gemeente minder inkomsten hebben. De afgelopen jaren is er echter al flink ingeteerd op de reserves door het huidige College. Daarnaast zal de gemeente de komende jaren beduidend minder inkomsten krijgen van de rijksoverheid. Er zullen dus duidelijke financiële keuzes moeten worden gemaakt. D66 staat voor transparantie: beleid dat een duidelijk mandaat heeft van de kiezers moet leidend zijn voor de te maken financiële keuzes. Afhankelijk van de financiële mogelijkheden zullen we investeringen versnellen of temporiseren.

D66 wil voor de komende raadsperiode:

- Structureel investeren in de toekomst van Utrecht als knooppunt van kennis en cultuur, door o.a. de gelden van de crisismaatregelen juist hiervoor in te zetten.
- Een kerntakendiscussie: wat doet de overheid wel en wat niet?

Anders

Ja

D66

- Beëindigen van dure onderzoeken naar langlopend beleid. Structurele vermindering van het budget voor inhuur derden en een slimmer en beter personeelsbeleid.
- Vereenvoudiging organisatie gemeentelijke overheid, nadruk op kwaliteit uitvoering.
- De begrotingscyclus van de gemeente Utrecht is transparant, inzichtelijk en klantvriendelijk opgesteld, zodat door de raad duidelijke keuzes kunnen worden gemaakt, de kosten beter beheerst kunnen worden en de controle achteraf beter kan plaatsvinden.
- De gemeenteraad bepaalt, kiest tussen verschillende scenario's waarbij de financiële consequenties helder zijn en vast staan.
- Overschrijdingen worden opgelost en onderbesteding blijft binnen de portefeuille, zodat de ambtelijke organisatie kostenbewust wordt.
- De wethouder financiën is de coördinerend wethouder, zodat niet de diverse gemeentelijke diensten maar het college en de gemeenteraad overzicht hebben over begroting, inkomsten en uitgaven van de overheid.
- Oprichten Dienst Gemeenschappelijk Vastgoed, zodat vastgoed en activiteiten van bv. welzijn, onderwijs en cultuur kan worden gescheiden en daardoor rendabeler, beter en klantvriendelijker kan worden beheerd.
- Leefbaarheidsbudget alleen voor bewonersinitiatieven, dat zou in de praktijk een 50% verlaging van het huidige budget kunnen betekenen.
- Niet structureel meer camera's in de openbare ruimte.
- Investeren in Randstadpromotie en in samenwerking met private partijen i.p.v. stadspromotie.
- Reguleren van de bevoorrading van de coffeeshops zou een structurele bezuiniging opleveren van gelden ter bestrijding van overlast, terwijl het de gezondheid ten goede komt van de gebruikers.
- Een socialer (re-)integratiebeleid met keuzevrijheid en grotere uitstroom prikkels leidt tot een structurele verlaging van de kosten voor de WWB.
- Investeren in de infrastructuur en bereikbaarheid van Utrecht op een 'first things first'-basis. Eerst afmaken, dan opnieuw noodzaak bekijken, goedkopere en duurzamere alternatieven zoeken, dan pas investeren.

Een zorgzame gemeente voor iedereen

Utrecht heeft naast haar top-onderwijs instituten ook top-gezondheidszorg te bieden. Maar ook hier geldt dat er aan de basiszorg nog wel een en ander te verbeteren valt. D66 wil daarom in de komende raadsperiode:

- WMO: vereenvoudiging van de aanvraagprocedure, duidelijke voorlichting over de gestelde criteria en inspraak van burgers en cliëntenorganisaties op de uitvoering en concrete hulp bij concrete problemen door een gratis helpdesk met mobiele brigade.
- In elke wijk een Gezondheidscentrum realiseren dat een laagdrempelig beleid, gericht op preventie door goede voorlichting, voert.
- Actieve samenwerking tussen gemeente(s), Provincie en Centra voor Jeugd en Gezin stimuleren.
- Nauwere samenwerking tussen de gemeentelijke instanties en zorginstanties met duidelijke regie vanuit het Stadhuis.
- Financiële middelen beschikbaar stellen aan geestelijke gezondheidszorg de mentale begeleiding van de burgers van de stad op onder meer depressiepreventie en verslavingszorg en de ondersteuning bij het zelfstandig kunnen blijven wonen van deze burgers van de stad.

Anders

Ja

D66

- Inzetten op maatwerk ten behoeve van de ondersteuning en zelfredzaamheid van de oudere inwoners van onze gemeente.

Besturen in goed overleg

Met al het vertrouwen dat we in u als bewoner hebben, ligt het voor de hand om ook in het bestuur de burger centraal te stellen. D66 wil dienstbaar zijn aan de wensen van de Utrechters zonder daarbij het algemeen belang uit het oog te verliezen. Het gesprek gaan we graag met u aan op een manier en het moment dat het nog verschil kan maken.

Daarom wil D66 in de volgende periode:

- Het opdrachtgeverschap van de gemeente beter invullen door goed te weten wat de burger wil.
- Burgers eerder en meer mogelijkheden geven te participeren in een transparant georganiseerd en integer besluitvormingsproces van de gemeente.
- De gemeentebegroting in groter detail opstellen en openbaren, zodat duidelijker wordt waar de gemeente geld aan uitgeeft.
- Herstructurering en ontschotten van de gemeentelijke organisatie ter verbetering van het gemeentelijk functioneren. De gemeente krijgt naar de burger toe een front-office. Alle kastje-naar-de-muur activiteit verdwijnt in de back-office zodat het niet een probleem van de burger maar van de gemeente is.
- Samenwerking tussen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht stimuleren ter versterking van de onderlinge samenhang en internationale positie.
- Een nieuwe werkwijze ontwikkelen gericht op de gemeentelijke aansturing van door haar gefinancierde instellingen, zoals het welzijnswerk, met als concreet doel betere samenwerking tussen die instellingen en met als eindresultaat een hoogwaardige dienstverlening aan de inwoners van de gemeente.
- Zich sterk maken om de raadsvergadering (net als de Raadsinformatieavond) weer 's avonds te organiseren zodat iedereen die overdag werkt weer de mogelijkheid heeft om 's avonds mee te luisteren en te kijken.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Denk en handel internationaal

Beloon prestatie en deel de welvaart

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Koester de grondrechten en gedeelde waarden